

Kijk in de Pot

Er zijn tenminste twee uitdrukkingen die niet-Bergenaren vreemd in de oren moeten klinken: 'een abonnement op de Maagd' en 'we gaan naar Kijk in de Pot'. Wie deze uitdrukkingen niet begrijpt kan misschien zelfs een wat minderwaardige indruk van Bergenaren krijgen! Men zou niet vermoeden dat het zelfs met cultuur en historie te maken heeft!

Omdat Kijk in de Pot aan de rand van De Plaat ligt, is het wellicht de moeite waard daar iets meer over te vertellen. Straks gaan mensen zelfs op vakantie naar De Plaat en logeren ze in een hotel op Kijk in de Pot!

Tussen de Prins Bernardlaan en de Antwerpsestraatweg ligt het zogenaamde Sabeltjesbos. Tussen dat bos en de Schelde ligt het terrein Kijk in de Pot. Thans bevinden zich daar sportvelden voor ook honk- en voetbal (na de Tweede Wereldoorlog aangelegd) en een renbaan waar steeds op Tweede Pinksterdag het concours-hippique gehouden wordt. Het sportveld grenst aan een enigszins verwilderd natuurgebied. Daar bevinden zich nog de kogelvangers. Ze herinneren nog aan het militair verleden van het terrein. Zo'n kogelvanger is namelijk een aarden heuvel die kogels kan opvangen bij het schijfschieten.

Het terrein Kijk in de Pot heeft een bewogen geschiedenis. Vroeger hebben zich hier hevige gevechten afgespeeld.

Heel vroeger (voor de 16e eeuw) was het nog een heel vredig terrein. Tussen enige heuvels door liep de 'Holleweg'. Men noemde dit terrein vroeger dan ook Holwegenberg (waar nu Kijk in de Pot ligt). Het aangrenzend bouwland noemde men Holwegakker. Al bij al was het een nogal heuvelachtig terrein. En...zulke bergen waren toen eigenlijk maar een gevaar voor de stad. De vijand kon immers deze hoogten innemen en van daaruit de stad bekogelen. Ja, de stad zou zelfs volledig bezet kunnen worden. Men besloot dan ook de strategisch gezien meest gevaarlijke berg maar af te graven en ter plekke een vierkante versterkte stenen toren te bouwen. Die toren lag bij een laagte (een put) en daarom kreeg die toren al gauw de naam: Kijk in de Pot (put). Later noemde men zo het gehele terrein. De naam verbasterde zelfs in Kikendepot.

Omstreeks 1570 werd Bergen op Zoom steeds meer een vestingstad. De stad kende toen veel militaire gronden die zich uitstrekten van de Zeekant tot de spoorlijn bij wachtpost XIII (later zou men dit Plein XIII noemen). En de toren bleek nuttig. Tijdens de belegering van 1622 lag daar het legerkamp van kolonel Henderson die van hieruit de Spaanse vijand beschoot.

De toren werd later verbonden met de diverse stadspoorten en zo groeide Bergen op Zoom tot een echte vestingstad uit. En...de Bergenaren konden met zo'n versterkte stad weer rustig slapen. Later werd Kijk in de Pot vooral een militair exercitieterrein.

Omstreeks 1921 werd het deel tussen de Antwerpsestraatweg en de prins Bernardlaan met woningen bebouwd. Ook Plein XIII verloor toen zijn militaire bestemming. Na de ontmanteling van de stad van zijn vestingwerken bleef het terrein

in eigendom van het Rijk. In 1979 werd Kijk in de Pot verkocht aan de gemeente Bergen op Zoom en in 1986 werd ter plaatse nog een bos aangeplant.

Op dit historisch gezien zo belangrijke terrein werd een hotel gebouwd. De ligging van dit hotel is uniek te noemen: vanaf het hotel kan gewandeld worden naar het middeleeuwse hart van onze stad. Het hotel ligt rustig in het groen en biedt uitzicht op de Binnenschelde. Ik kan me voorstellen dat wij Plaatbewoners misschien niet in dit hotel zullen logeren, maar wat wellicht wel voor ons de moeite waard is, is de mogelijkheid om op een zondagmiddag daar eens gezellig op het terras te zitten.

Oorspronkelijke tekst: Ben Daeter